

Szkolny program profilaktyki uzależnień Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5 w Gdyni Gimnazjum Nr 13 i XIV Liceum Ogólnokształcące

I. Charakterystyka programu

Program ma charakter profilaktyki pierwszorzędowej adresowanej do ogółu uczniów oraz ich rodziców i nauczycieli. Obejmuje on przede wszystkim działania nastawione na kształtowanie ważnych umiejętności życiowych, jak radzenie sobie ze stresem, z trudnościami w nauce, z agresją, nawiązywanie kontaktów interpersonalnych, promowanie zdrowego stylu życia, przekazywanie informacji o konsekwencjach zażywania środków uzależniających, kształtowanie postaw asertywnych. Wybór poziomu profilaktyki zdeterminowany był diagnozą problemu. Program uwzględnia wyniki ewaluacji wewnętrznej szkoły i uwzględnia trzy rodzaje zagrożeń uzależnieniem-od nikotyny, alkoholu oraz narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

II. Cele programu:

1. Zapobieganie uzależnieniom.
2. Promowanie zdrowego stylu życia.

III. Cele szczegółowe:

1. Kształtowanie ważnych umiejętności życiowych, szczególnie w zakresie budowania równowagi psychicznej oraz konstruktywnego i stabilnego systemu wartości.
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych.
3. Dostarczenie wiedzy o zagrożeniach wynikających z palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz mechanizmach powstawania uzależnień i ich skutkach.
4. Promowanie zdrowego stylu życia.
5. Obniżenie liczby uczniów zażywających środki uzależniające.

IV. Rodzaje działań profilaktycznych:

1. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu uczniów mających trudności w nauce poprzez:
 - zapoznanie uczniów z różnymi sposobami uczenia się,
 - realizowanie programów pracy z uczniami wymagającymi wsparcia,
 - organizowanie pomocy koleżeńskiej,
 - rozmowy indywidualne z pedagogiem i psychologiem szkolnym,
 - kierowanie uczniów do poradni psychologiczno-pedagogicznej celem zdiagnozowania ich trudności w nauce.

2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych:
 - kształcenie umiejętności skutecznej komunikacji,
 - kształtowanie takich postaw, jak: poczucie własnej wartości, podejmowanie decyzji, radzenie sobie ze stresem i presją grupy rówieśniczej, asertywność.
3. Wspomaganie wszechstronnego rozwoju uczniów poprzez rozbudzanie i rozwijanie ich zainteresowań :
 - stworzenie uczniom możliwości udziału w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych,
 - uczenie organizowania i racjonalnego wykorzystania czasu wolnego,
 - propagowanie i organizowanie różnych form aktywności uczniów.
4. Dostarczenie wiedzy o zagrożeniach wynikających z palenia papierosów, picia alkoholu i zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz mechanizmach powstawania uzależnień i ich skutkach:
 - przeprowadzenie pogadanek na temat uzależnień,
 - przeprowadzenie warsztatów na temat uzależnień,
 - uświadomienie rodzicom zagrożeń, objawów i skutków uzależnień od nikotyny, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
 - udostępnienie uczniom i rodzicom informacji o konsekwencjach prawnych używania przez uczniów środków psychoaktywnych, procedurach postępowania nauczycieli i metodach współpracy szkoły z Policją w takich sytuacjach,
 - szkolenie nauczycieli na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom.
5. Promowanie zdrowego stylu życia i ukierunkowanie na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości:
 - rozwijanie postaw odpowiedzialności za zdrowie własne i innych,
 - poznanie zagrożeń cywilizacyjnych,
 - propagowanie i utrwalanie postaw abstynenckich jako warunku decydowania o swoim zdrowiu,
 - rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej,
 - kształtowanie hierarchii systemu wartości.
6. Wypracowanie i realizowanie jednoznacznej polityki szkoły wobec palenia papierosów, picia alkoholu i zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez uczniów poprzez:
 - egzekwowanie zapisanych w WSO kryteriów oceniania zachowania oraz zdecydowaną reakcją na palenie przez uczniów papierosów, picie alkoholu i zażywanie narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
 - aktywne dyżury nauczycieli podczas przerw śródlekcyjnych,
 - kontrola opuszczania przez uczniów posesji szkolnej w czasie lekcji i przerw śródlekcyjnych.
7. Współpraca w zakresie profilaktyki uzależnień z jednostkami samorządu lokalnego, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, poradniami specjalistycznymi, Policją, Sądem Rodzinnym oraz innymi podmiotami realizującymi świadczenia zdrowotne i działania profilaktyczne:

- diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka
- zapraszanie specjalistów zajmujących się uzależnieniami na spotkania z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- upowszechnianie informacji o specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla potrzebujących pomocy,
- kierowanie uczniów zagrożonych uzależnieniem (w porozumieniu z rodzicami) do poradni psychologiczno-pedagogicznej lub, w zależności od skali zagrożenia, do innej instytucji udzielającej pomocy.

V. Przewidywane efekty programu:

1. Uczniowie mają świadomość odpowiedzialności za własne zdrowie.
2. Uczniowie i ich rodzice mają podstawową wiedzę dotyczącą skutków zażywania środków uzależniających oraz mechanizmów powstawania uzależnień.
3. Uczniowie potrafią organizować i z pożytkiem dla własnego rozwoju spędzać czas wolny.
4. Uczniowie wykazują prawidłowe postawy wobec środków uzależniających - postawy asertywne i abstynenckie.
5. Nauczyciele potrafią rozpoznać zagrożenie uzależnieniem i w odpowiedni sposób na nie reagować.
6. Uczniowie i rodzice wiedzą, gdzie szukać pomocy specjalistycznej w przypadku zagrożenia uzależnieniem.

VI. Ewaluacja programu:

1. Obserwacja zachowań uczniów.
2. Rozmowy z uczniami i rodzicami.
3. Analiza dokumentacji (sprawozdań) wychowawcy klasowego, psychologa i pedagoga szkolnego.
4. Ankietowanie uczniów, rodziców i nauczycieli.

VII. Harmonogram działań profilaktycznych:

Zadania główne	Zadania szczegółowe	Sposób realizacji	Termin Realizacji	Osoby realizujące	Dowody realizacji
Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu Pomoc uczniom mającym trudności w nauce	zapoznanie uczniów z różnymi technikami uczenia się	godziny do dyspozycji wychowawcy	listopad-grudzień	wychowawcy psycholog	uczniowie znają różne sposoby uczenia się
	realizowanie programów pracy z uczniem wymagającym wsparcia	praca z uczniem wymagającym wsparcia	cały rok	nauczyciele poszczególnych przedmiotów	sprawozdania z pracy komisji przedmiotowych
	organizowanie pomocy koleżeńskiej	godziny do dysp. wychowawcy	cały rok	wychowawcy	sprawozdania wychowawców klasowych
	kierowanie uczniów do poradni psychologiczno-pedagogicznej w celu	konsultacje z pedagogiem i psychologiem	cały rok	pedagog i psycholog szkolny	dokumentacja pracy pedagoga i psychologa

	zdiagnozowania trudności w nauce	szkolnym			szkolnego
	praca indywidualna z psychologiem szkolnym	terapia psychologiczna	wg potrzeb	psycholog szkolny	dokumentacja pracy psychologa szkolnego
Kształtowanie umiejętności interpersonalnych	kształtowanie skutecznej komunikacji	lekcje j. polskiego i godz. do dysp. wychowawcy	cały rok	nauczyciele j. polskiego i wychowawcy	uczeń potrafi skutecznie się komunikować
		wyjazdy integracyjne uczniów klas pierwszych	wrzesień - październik	wychowawcy	karty wycieczki
	kształtowanie postaw i umiejętności uczniów takich, jak poczucie własnej wartości, podejmowanie decyzji, radzenie sobie ze stresem, asertywność	warsztaty integracyjne dla uczniów klas pierwszych	wrzesień- listopad	pracownicy PPP	zapisy w dziennikach lekcyjnych
		zajęcia z psychologiem i pedagogiem szkolnym	wg potrzeb	psycholog i pedagog szkolny	dokumentacja pracy psychologa i pedagoga szkolnego
		wyjazdy integracyjne uczniów klas pierwszych	wrzesień- październik	wychowawcy	karty wycieczek
Wspomaganie wszechstronnego rozwoju ucznia i rozwijanie jego zainteresowań	stworzenie uczniom możliwości udziału w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych	organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz rozpowszechnienie informacji o zajęciach jako propozycji rozwijania zainteresowań i spędzania wolnego czasu	wrzesień- październik	nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne we współpracy z placówkami naukowymi i świetlicami socjoterapeutycznymi, nauczyciele WF, SKS i UKS	stała ekspozycja oferty zajęć pozalekcyjnych
	uczenie organizowania i racjonalnego wykorzystywania czasu wolnego	organizowanie klasowych wyjść do teatru, kina, muzeum, imprez klasowych, rajdów, biwaków itp.	cały rok	wychowawcy	uczeń potrafi organizować swój wolny czas i racjonalnie go wykorzystywać, zapisy w dzienniku lekcyjnym
Dostarczanie wiedzy o zagrożeniach wynikających z uzależnień	uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z zażywania środków uzależniających (papierosów, alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych) oraz konsekwencji prawnych wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych	prowadzenie warsztatów profilaktycznych nt. uzależnień	listopad- grudzień	pracownicy Fundacji „Kreatywni”	zapisy w dzienniku lekcyjnym
		pogadanki na temat uzależnień prowadzone przez zapraszanych specjalistów	styczeń – luty	pedagog i psycholog szkolny, zapraszani specjaliści	uczniowie mają wiedzę na temat zagrożeń i mechanizmów powstawania uzależnień
		godziny do dysp. wychowawcy	wg klasowych planów wychowaw-	wychowawcy	zapisy w dzienniku lekcyjnym

			czych		
Dostarczanie wiedzy o zagrożeniach wynikających z uzależnień	uświadomienie rodzicom zagrożeń, objawów i skutków uzależnień oraz konsekwencji prawnych używania przez uczniów środków psychoaktywnych	pogadanki z rodzicami podczas zebrań klasowych	wg klasowych planów wychowawczych	wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny, zaproszeni specjaliści, Policja	sprawozdanie z pracy wychowawcy klasowego, dokumentacja pedagoga i psychologa szkolnego
	udostępnienie rodzicom i uczniom informacji o procedurach postępowania nauczycieli i metodach współpracy szkoły z Policją w sytuacjach używania przez uczniów środków psychoaktywnych	pogadanki z rodzicami podczas klasowych zebrań, godziny do dysp. Wychowawcy	wg klasowych planów wychowawczych	wychowawcy	sprawozdanie z pracy wychowawcy klasowego
	udostępnienie uczniom i rodzicom oferty pomocy specjalistycznej w zakresie uzależnień	zamieszczenie informacji na temat uzależnień i oferty specjalistycznej pomocy na stronie internetowej szkoły	cały rok	pedagog i psycholog	strona internetowa szkoły
	szkolenie nauczycieli nt. skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom	szkolenie nauczycieli	listopad – grudzień	pedagog i psycholog szkolny, zaproszeni specjaliści	nauczyciele potrafią rozpoznać objawy zażywania środków uzależniających, znają sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem i potrafią prowadzić działania profilaktyczne
wypracowanie procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem			dyrekcja szkoły, nauczyciele		
Promowanie zdrowego stylu życia i ukierunkowanie na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości	kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie i zdrowie innych oraz poznanie zagrożeń cywilizacyjnych	realizacja programu nauczania w zakresie promocji zdrowia	cały rok	nauczyciele biologii, WDŻ, WF	zapisy w dzienniku lekcyjnym
		organizowanie fakultetów sportowych wybieranych przez uczniów dostosowanych do ich potrzeb i możliwości	cały rok	nauczyciele WF	zapisy w dzienniku lekcyjnym

		akcja społecznościowa „Mam Haka na Raka” Realizacja programu „Pozdro”- badania lekarskie przesiewowe uczniów klas pierwszych gimnazjum	cały rok	nauczyciele biologii	raport z akcji
		godziny do dysp. wychowawcy (realizacja elementów programu Unplugged)	wg klasowych planów wychowawczych	wychowawcy	sprawozdanie z pracy wychowawcy klasowego
	kształtowanie i utrwalanie zachowań asertywnych i abstynenckich	zorganizowanie konkursu plastycznego promującego zdrowy styl życia i zachowania abstynenckie	luty	Szkolne Koło PCK	sprawozdanie z pracy SK PCK
		promocja wizualna rozpowszechnianie ulotek, plakatów, broszur promujących wolność od środków uzależniających	cały rok	SK PCK, pielęgniarka szkolna, psycholog i pedagog szkolny	
		rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej	działalność Szkolnego koła wolontariuszy	cały rok	Szkolne koło wolontariuszy
	kształtowanie hierarchii systemu wartości	realizacja programu nauczania religii, etyki i WDŻ oraz godzin do dysp. wychowawcy w zakresie kształtowania światopoglądu i postaw humanitaryzmu	cały rok	nauczyciele religii, etyki i WDŻ, wychowawcy	zapisy w dzienniku lekcyjnym
Wypracowanie wspólnej polityki szkolnej wobec palenia przez uczniów papierosów, picia alkoholu i zażywania narkotyków i innych środków psychoaktywnych	egzekwowanie zasad zapisanych w Statucie Szkoły, zarządzeniach Dyrektora, WSO i procedurach postępowania oraz zdecydowane reagowanie na nieprawidłowe zachowania uczniów	podejmowanie stosownych działań wobec uczniów łamiących panujące w szkole zasady	cały rok	dyrekcja szkoły, nauczyciele, pedagog	sprawozdania wychowawcy klasowego, protokoły Rady Pedagogicznej

	dyżury nauczycieli	aktywne dyżury nauczycieli podczas przerw śródlekcyjnych	cały rok	dyżurujący nauczyciele	protokoły z kontroli i ewaluacji wewnętrznej
	kontrola opuszczania przez uczniów posesji szkolnej podczas lekcji i przerw śródlekcyjnych	dyżury nauczycieli	cały rok	dyżurujący nauczyciel	
Współpraca z innymi podmiotami w zakresie profilaktyki	diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka	wnioski z prowadzonych przez Fundację „Kreatywni” i PPP działań profilaktycznych, ewaluacja prowadzonych warsztatów, obserwacja środowiska szkolnego, ankiety diagnozujące	cały rok	pedagog i psycholog, wychowawcy	raport z ewaluacji wewnętrznej
	informowanie uczniów i rodziców o ośrodkach profilaktyki i wsparcia	zamieszczenie informacji o ośrodkach profilaktyki i terapii uzależnień na stronie internetowej szkoły	cały rok	pedagog i psycholog szkolny	uczniowie i ich rodzice wiedzą, gdzie mogą uzyskać potrzebną pomoc
	organizowanie specjalistycznej pomocy dla uczniów i rodziców zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych	kierowanie do poradni specjalistycznej, stosowanie procedury Niebieskiej Karty w przypadku przemocy w rodzinie	wg potrzeb	pedagog i psycholog szkolny	dokumentacja psychologa i pedagoga

Gdynia, dnia 13 października 2015 r.